בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', ז' בטבת תשס"ז (28 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מענייני פרשת השבוע, פר' "ויגש":

השבת, אנו משתתפים ב**מפגש המרגש ביותר בספרי התורה** אם לא בתנ"ך בכלל – יוסף הַצַדיק מתוודע לאחיו: "ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו. ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים ... ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי... ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה. ועתה אל תיעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי הנה כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם. ... לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים, וישימני לאב לפרעה ... ומושל בכל ארץ מצרים. ... מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף... וישבת בארץ גושן והיית קרוב אלי ... וכלכלתי אותך שם..." [בראשית מ"ה 1-11]

מפרש על כך **הר' שמשון רפאל הירש** – הנה כמה פעמים חוזר יוסף ומזכיר לאחיו היאך כל אותה שרשרת המאורעות מתגלה עתה כאצבע אלוקים; ואכן, אין לך מאורע שיפגין בצורה דומה את דרכי ההשגחה האלוקית. הנה הוא פירוש חי למאמר הנשגב של חכמת שלמה המלך, "רב מחולל כל ושוכר כסיל ושוכר עוברים." [משלי כ"ו 10]: השליט הגדול בעולמות יחולל את הכל מהתחלות ראשונות, ומבחינה פיסית ותרבותית, יהווה את הכל מנבטים זעירים. הוא המשביר, והוא המוליד, והוא ישכור גם כסילים ועוברי עבירה. בלא דעת ובלא רצון, תעבוד לו גם השכלות והחטא. במאורע זה החוטים חשופים, במאורעות אחרים הם חבויים, אך ממנו אנחנו למדים על דרכי ההנהגה האלוקית.

על-ידי "משקל שני סלעים מילתי", כביטוי חז"ל [מסכת שבת י':] שיעקב הוסיף על כתונת יוסף, התגשמה הברית בין הבתרים: "...ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה... ואחרי כן ייצאו ברכוש גדול." [שם ט"ו 13-14]

בארץ כנען לא היתה משפחת יעקב נעשית לעם. תוך כדי גידולה, היתה נטמעת בסביבתה. כדי להיות לעם בלא להתבולל, היה עליה לבוא אל תוך אומה שמעצם טבעה התנגדה לתכונה היהודית – וזו היתה מצרים. כך, לאחר מכן, הקנאות שבנתה את הגיטאות, היא שהיתה כלי שרת בידי ה', כדי להרחיק אותנו מכל תרבות החטאים של ימי הביניים, ולמען נטפח בחוגנו הצר את אושר המשפחה ואת רוח המשפחה והקהילה. למען יוקצו לנו מחוז מיוחד להתפתחותנו, נאלץ האחד [יוסף] לעבור לפנינו, להיות "אב" לפרעה ומושל בכל הארץ; ולמען לא יוכל שום מצרי לטעון שאין מקום לעברים במצרים, שכן לא שם נולדו, נאלצו כל המצרים – בעקבות שנות הרעב – לעזוב את אדמת אבותיהם, להיות הם עצמם גרים באדמה שיעבדוה מעתה: [ויבואו כל מצרים אל יוסף] "...בשנה השנית ויאמרו לו ... למה נמות לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה אותנו ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה..." [שם מ"ז 18-19]

בדומה לכך, הזרם המופלא של נדידת העמים הירבה גרים על אדמת אירופה, בשעה ששבט יעקב פתח במסעו הגדול אל תפוצות בני אירופה. לעומת ציווי הגירוש של אי-סובלנות גרמנית, "אין מקומכם כאן", העמידה ההיסטוריה שאלה תחת שאלה: "כלום עריסת סבך עמדה כאן...?"

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."
מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16^{24}	(י-ם): 16^{09}	(ת"א): 16^{23}	(חיפה): 16^{12}
צאת השבת	(ב"ש): 17^{22}	(י-ם): 17^{25}	(ת"א): 17^{26}	(חיפה): 17^{24}

פרשת השבוע: "ויגש" [בראשית מ"ד 18 –מ"ז 27] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.